

Covidové restrikce se zaplatí samy¹

Při úvahách o nákladech společenských a ekonomických restrikcí za covidové doby je nutné vzít v potaz srovnání s relevantním alternativním scénářem. Zkušenosti jiných států ukazují, že „běžný život“ není pro žádnou vládu dostupnou volbou.

Proticovidové restrikce sebou nesou ekonomické náklady, protože dočasně omezují pracovní, spotřebitelské, či osobních volby občanů. Jejich hlavní výhodou je, že zpomalují vlnu infekce koordinovaněji a efektivněji, než kdyby lidé sami rozhodovali o tom, jak se dobrovolně omezí.

Dočasné restrikce nejen chrání veřejné zdraví a nemocniční systém, ale umožňují vyšší úroveň ekonomických aktivit po opětovném rozvolnění. Výzkumy z předních světových univerzit ukazují, že náklady spojené s restrikcemi jsou výrazně menší, než se často předpokládá, zatímco přínos těchto omezení může být obrovský a daleko převažuje nad krátkodobými náklady.

Krátkodobá perspektiva: restrikce jsou levnější, než si myslíte

Ekonomická aktivita se úzce odvíjí od epidemiologické situace: po nárůstu případů a úmrtí se lidé stahují ze společenského a ekonomického života a ekonomika trpí.

Dle studie ekonomů z Chicagské Univerzity, spotřebitelská aktivita v amerických okresech úzce souvisela s místními počty infekcí, a to i za absence proticovidových omezení. Tato omezení vysvětlovala pouze 12 % celkového poklesu spotřebitelské aktivity spojeného s pandemií.²

Studie o dopadech místních ohnisek v Jižní Koreji ukázala, že reakcí na rostoucí počet nakažených byl nárůst nezaměstnanosti, a to i bez plošné karantény. Skutečnost, že vznikla lokální ohniska nákazy, měla opět větší dopad než dopad restrikcí.

Přímo jsou restrikcemi nejvíce zasaženy malé podniky v sektoru pohostinství a stravování, vzdělávání, nemovitostí a dopravy a zejména mladí a nekvalifikovaní pracovníci.³

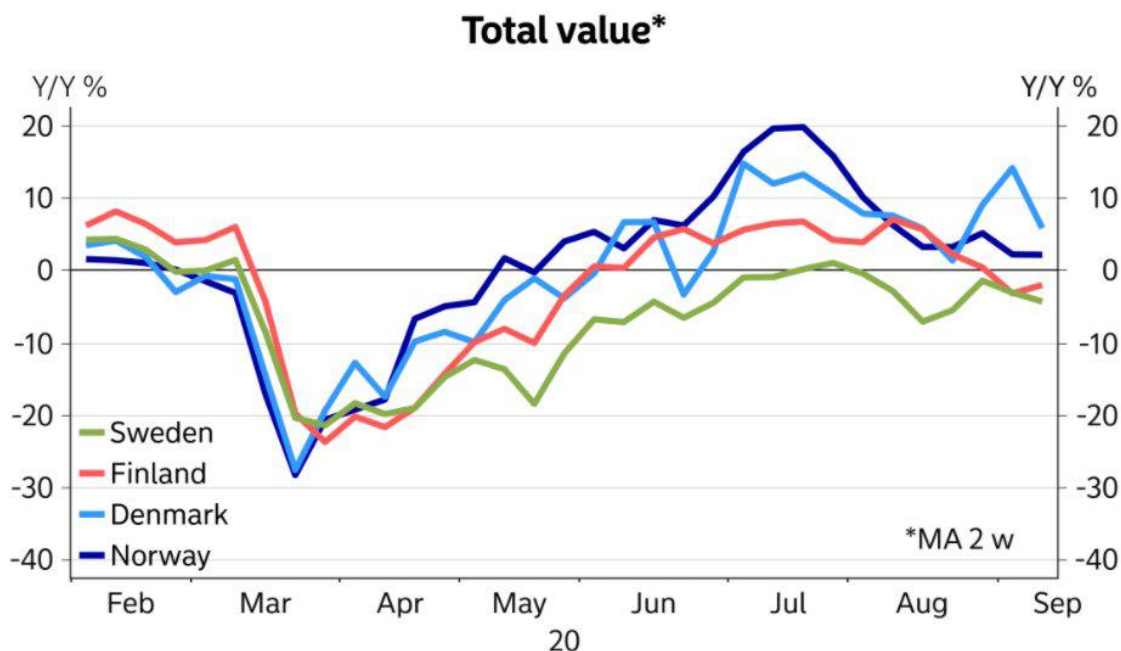
¹ Tento výstup byl podpořen TAČR GAMA grantem “How to mobilize society’s resources against the pandemic”.

² Golsbee and Syverson: “Fear, Lockdown, and Diversion: Comparing Drivers of Pandemic Economic Decline 2020”, Working Paper, June 2020.

³ Sangmin Aum, Sang Yoon (Tim) Lee, Yongseok Shin: “COVID-19 Doesn’t Need Lockdowns to Destroy Jobs: The Effect of Local Outbreaks in Korea”, *NBER Working Paper*, May 2020.

Graf zobrazuje srovnání objemu transakcí platebními kartami v severských zemích v roce 2020 a v roce 2019.

Zdroj: Nordea Markets.

Source: Nordea Markets and Macrobond

Po rozvolnění: plody restrikcí

Opodstatnění restrikcí se projeví po jejich zrušení. Účinné restriktce potlačují šíření nákazy k úrovni, kterou lze snáze udržovat cílenými opatřeními, za kterých lze obnovit většinu ekonomických aktivit. Tohoto relativně příznivého stavu bylo dosaženo letos na jaře v České republice, Dánsku, Finsku či Norsku.

Ve zmíněných severských zemích, poté, co byly restriktce postupně téměř zrušeny, dosáhly spotřebitelské výdaje ke konci května běžné úrovně. Naproti tomu ve Švédsku byly výdaje pro toto období stále pod úrovní loňského roku, a to i přes největší fiskální stimul v historii této země.

Podrobnější analýza ukazuje, že ztrátami ve Švédsku trpěly zejména maloobchod, služby, kultura a doprava.⁴ Tato odvětví by také byla zasažena dočasnými restrikcemi - ale nyní, za poslední půlrok trpí znatelně více než stejná odvětví v jiných severských státech. Celkově byly švédské spotřebitelské výdaje za posledních šest měsíců přibližně o 10 % nižší než v sousedních zemích, které restrikce zavedly.

Tyto ekonomické úvahy neberou v potaz počty těžce nemocných a zemřelých. Míra úmrtí je ve Švédsku 5krát vyšší než v Dánsku a 10krát vyšší než v Norsku – tyto obrovské lidské a sociální náklady, se dále připočítávají k ekonomickým rozvahám. Zkušenosti z celého světa naznačují, že dočasné restrikce jsou nejlepším způsobem ochrany veřejného zdraví v rychle se rozvíjející epidemii; výzkum ukazuje, že jsou také moudrou ekonomickou volbou.

⁴ Adam Sheridan, Asger Lau Andersen, Emil Toft Hansen and Niels Johannesen: “Social distancing laws cause only small losses of economic activity during the COVID-19 pandemic in Scandinavia“, Proceedings of the National Academy of Sciences, August 2020. See also weekly overviews by Nordea Markets, <https://corporate.nordea.com/article/60221/nordic-card-data-week-38>.